

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Факультету психології,
соціальної роботи та спеціальної освіти

Протокол № 1 від 19.02 2025 р.

Голова Вченої ради

 Наталія КЛІШЕВИЧ

ПРОГРАМА

АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

(назва форми підсумкової атестації)

спеціальності: 053 Психологія

рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)

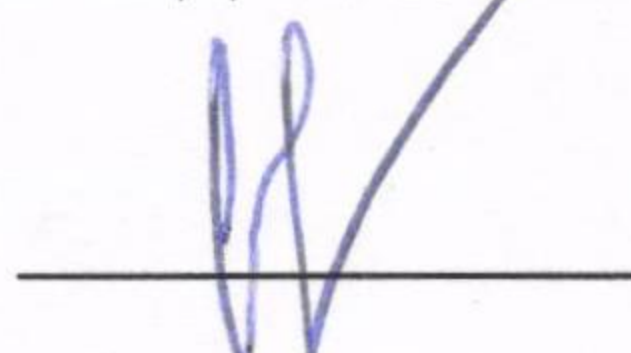
освітньої програми: 053.00.04. Консультаційна психологія

Схвалено на засіданні

кафедри практичної психології

Протокол № 2 від «18» лютого 2025 р.

Зав. кафедри

Олена ЛИТВИНЕНКО

2024-2025 навчальний рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна підготовка фахівців за спеціальністю 053 Психологія (Консультаційна психологія) ґрунтується на інтеграції навчальних програм, які спрямовані на забезпечення високої ефективності майбутньої професійної діяльності психолога.

Програма атестаційного екзамену з психології передбачає дотримання співвідношення теоретичного компонента, що проявляється у визначенні рівня сформованості базових знань та уявлень у галузі загальної, експериментальної психології та психології розвитку, та практичного, який передбачає володіння уміннями і навичками психодіагностики та психологічного консультування.

Отримання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія (Консультаційна психологія) базується на визначенні рівня підготовки випускників із дисциплін циклу з формування фахових компетентностей відповідного навчального плану.

Чинним навчальним планом передбачена така форма підсумкової атестації у вигляді атестаційного екзамена.

Питання до атестаційного екзамену з психології відповідають змісту робочих програм навчальних дисциплін, які виносяться на підсумкову атестацію.

На атестаційний екзамен з психології виноситься зміст таких навчальних дисциплін:

- загальна психологія з практикумом;
- основи консультаційної психології;
- психологія розвитку;
- психологія особистості;
- психодіагностика;
- експериментальна психологія;
- психокорекція;
- основи психотерапії;
- лінгвістичні аспекти психологічного консультування.

Форма проведення іспиту – тестова.

Тривалість іспиту – 1 година 10 хвилин.

Кількість балів (max – 100)	Критерії оцінювання знань випускника
90 – 100	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
82 – 89	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
75 – 81	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
69 – 74	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
60 – 68	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 59	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену
 для спеціальності 053 Психологія (Консультаційна психологія),
 першого (бакалаврського) освітнього рівня

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ З ПРАКТИКУМОМ

Предмет та завдання загальної психології. Методи психологічного дослідження. Поняття про психіку, її функції та структура. Свідомість як вищий рівень психічного відображення, її функції та структура. Самосвідомість і «Я-концепція». Функції та структура самосвідомості. Поняття про особистість та її структура. Мотиваційна сфера особистості. Загальна психологічна характеристика діяльності, її структура і види. Поняття про відчуття. Фізіологічні основи відчуття. Класифікація відчуттів. Основні властивості відчуттів. Поняття про сприймання. Основні властивості сприймання. Пам'ять як психічний процес. Основні види і процеси пам'яті. Прийоми ефективного запам'ятовування. Поняття про уяву. Види уяви. Механізми створення образів уяви. Поняття про мислення. Природа мислення та його різновиди. Операції мислення. Форми мислення. Мовлення як психічний процес. Поняття про увагу та її види. Характеристика властивостей уваги. Поняття про волю. Вольові властивості особистості. Структура вольової дії та аналіз її компонентів. Поняття про емоції та почуття. Види емоцій. Види почуттів. Поняття про спрямованість особистості. Компоненти спрямованості особистості. Поняття про здібності людини. Класифікація здібностей. Рівні розвитку здібностей. Задатки і здібності. Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Типи темпераменту. Поняття про характер. Структура рис характеру. Закономірності формування характеру. Взаємозв'язок характеру і темпераменту.

Рекомендована література

1. Дуткевич Т. В. Загальна психологія: навчю посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 388 с.
2. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Університетська книга, 2023. 352 с.
3. Павелків Р. В. Загальна психологія: підруч. Київ: Кондор, 2024. 576 с.
4. Савчин М. В. Загальна психологія: підруч. Київ: ВЦ «Академія», 2024. 344 с.
5. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 296 с.

ОСНОВИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Предмет і завдання консультативної психології. Поняття психологічного консультування. Психологічна корекція та психотерапія. Види психологічного консультування. Сфери застосування психологічного консультування. Принципи психологічного консультування. Етичний кодекс як норморегуючий документ. Поняття етичної дилеми у психотерапевтичній практиці. Вимоги до особистості психолога-консультанта. Поняття про мета модель комунікації. Етапи психологічного консультування. Типи консультування. Форми консультативної роботи психолога. Консультативний контакт. Перенос і контрперенос в консультуванні. Етапи проведення консультативної бесіди. Типи клієнтів і особливості взаємовідносин «психолог-клієнт».

Поняття усвідомленої згоди. Особливості отримання усвідомленої згоди в різних модальностях. Інформована згода (контракт). Функції та загальна структура психологічного контракту.

Психоконсультування в соціальній сфері. Психоконсультування в управлінні та менеджменті. Психологічне консультування в політичній сфері. Консультативна діяльність психолога в юридичній сфері, бізнесі та підприємстві, у сфері реклами.

Рекомендована література

1. Васьківська С.В. П'ять вимірів психологічного консультування. – К.: Ніка-Центр, 2019. – 400 с.
2. Основи психологічного консультування: метод. рек. з навч. дисц. / Уклад.: Тичина І.М., Весельська А.Л., Дем'янчук Ю.Ю. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2022. – 60 с.
3. Основи психоконсультації та психокорекції. Навч. посібник. Рекоменд. ВР НПУ ім. М.П. Драгоманова Мельничук О.Б. 390 с. т. 2023 р.
4. Основи психологічного консультування : навч. посіб. / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 360 с.
5. 45 основних технік психологічного консультування / Бредлі Т. Ерфорд; пер. з англ. Т. М. Денисюк. – Київ : «Науковий Світ», 2024. – 590 с. : іл. – Парал. тит. англ.

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

Психологія розвитку як міждисциплінарна наука, її предмет та завдання. Місце психології розвитку в системі психологічних знань, її зв'язки з іншими науками. Історія виникнення та становлення психології розвитку. Структура психології розвитку. Поняття про психічний розвиток людини та його особливості. Взаємозв'язок психічного розвитку індивіда та формування його особистості. Характеристика показників психічного розвитку. Вікові й індивідуальні особливості психічного розвитку, їх співвідношення. Явища акселерації та ретардації у формуванні особистості. Поняття про сенситивні періоди розвитку психіки, їх значення та критерії вияву. Поняття про психологічний вік людини, його співвідношення з хронологічним віком. Проблема здійснення вікової періодизації психічного розвитку людини: методологічний, хронологічний та етнічний аспекти. Пренатальний період як базовий для зародження психіки дитини. Стадії пренатального розвитку, їх зміст. Ранній вік як етап онтогенезу людини, розгляд його значення у становленні особистості базовими психологічними концепціями. Дошкільний період як етап онтогенезу людини, його внесок у психічний розвиток. Аналіз соціальної ситуації розвитку дитини 3-6 років життя. Ігрова діяльність – провідна для психічного розвитку дошкільника, її функції та динаміка. Вплив фізичного розвитку молодшого школяра на його психіку. Особливості фізичного та фізіологічного розвитку підлітка та їх вплив на розвиток психіки. Специфіка провідної діяльності підліткового віку. Спілкування підлітків з ровесниками, формування та вияви почуття дорослості. Загальні соціальні та психологічні особливості юнацького віку. Учбово-професійна діяльність як провідна для юнацького віку. Особливості фізичної сфери людини раннього дорослого віку та їх вплив на психіку. Психосоціальний розвиток в середній дорослості. Старість як етап онтогенезу людини, її періодизація. Проблема ейджизму.

Рекомендована література

1. Вікова психологія: конспект лекцій/укладачі: П.І. Сахно, Н. М. Теслик. – Суми : Сумський державний університет, 2024. –190с.
2. Кацавець Р. С. Психологія розвитку особистості. Навч. посіб. / Р. С. Кацавець. – Київ: Алерта, 2024. – 152 с.
3. Кушнір Ю.В. Вікова та спеціальна психологія: навч. посіб. – Київ, 2020. – 21с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 424 с.
5. Сергєєнкова О.П. Вікова психологія: навч. посіб. / О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 376 с.

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Психологія особистості як галузь психологічного знання. Особистість як психологічна реальність. Визначення поняття «особистість». Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт», «особа», «персона». Психоаналітичний напрям у розумінні особистості. Класичний психоаналіз (З. Фройд). Проблема особистості в індивідуальній психології (А. Адлер). Аналітична теорія особистості та концепції типу особистості (К. Юнг). Его-теорія особистості (Е. Еріксон). Соціокультурна психологія К. Хорні. Особистість в гуманістичному психоаналізі Е. Фромма. Теорія наuczіння Б. Скіннера. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. Проблема особистості в гуманістичній психології. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Гуманістична концепція А. Маслоу. Проблема особистості в логотерапії В. Франкла.

Диспозиційний напрям у психології особистості. Теорія особистості Г. Олпорта. Кардинальні, основні, вторинні риси особистості. Теорія типів особистості Г. Айзенка. Теорія рис Р. Кеттелла. Велика п'ятірка рис особистості. Когнітивні концепції особистості. Концепція особистісних конструктів (Дж. Келлі). Концепції взаємодії ситуації та особистості. Теорія соціального наuczіння Дж. Роттера.

Концепції особистості за діяльнісного наукового підходу. Теорія особистості у працях Г. С. Костюка. Особистість як інтегральна психологічна якість у працях С. Д. Максименка. Суб'єктність особистості (за В. О. Татенком). Життєвий світ особистості (за Т. М. Титаренко) та стратегії її самореалізації.

Актуальні питання теоретичних та емпіричних досліджень особистості. Проблеми, що розділяють теоретиків в сфері психології особистості: внутрішні та зовнішні чинники поведінки, узгодження поведінки у часі та різних ситуаціях, різні стани свідомості та поняття несвідомого. Структура особистості. Вплив на поведінку минулого, теперішнього та майбутнього. Єдність поведінки та поняття Я. Актуальні питання сучасної психології особистості.

Рекомендована література

1. Варій М. Й. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Сварог, 2023. 592 с.
2. Кацавець Р.С. Психологія особистості. К.: Алерта, 2021. 134 с
3. Мітіна С. В. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2020. 274 с.
4. Москалець В. П. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2021. 364 с.
5. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 280 с.
6. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості: навч. посіб. К.: Каравела, 2023, 372 с.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Предмет, цілі та задачі психодіагностики. Методи психодіагностики. Типи діагностичних ситуацій. Змінні, що впливають на психодіагностичний процес. Психометричні основи психодіагностики. Класифікації особистісних опитувальників. Правила формування вибірки стандартизації. Міждисциплінарний зв'язок психодіагностики з іншими науками. Галузі психодіагностики. Історія виникнення проективного методу. Вимоги до психодіагностичних методів. Історія становлення психодіагностики як науки. Діагностичні підходи: об'єктивний, суб'єктивний, проективний. Рекомендації, дії та процедура при розробці тестових норм. Мета психодіагностичного обстеження. Вимоги до психодіагностичного висновку. Етапи та їх зміст при адаптації зарубіжних тестів. Етапи створення (розробки) тесту. Історія виникнення особистісних опитувальників. Основні етичні принципи психодіагностики. Вимоги до спеціалістів інших спеціальностей, які застосовують психодіагностичні методи. Поняття шкали в психології. Класифікація шкал. Шкали за формою отримання емпіричних даних: вербальні, числові, графічні. Шкала інтервалів. Психодіагностика як наука. Області використання психодіагностичних знань. Професійна діяльність та компетентність психодіагноста. Поняття психологічний діагноз та його види (за узагальненням). Шкала найменувань. Шкали відношення. Проективний метод кольорового ставлення. Методика «Школа звірів». Основні параметри тестової норми. Етичні принципи проведення психодіагностичного обстеження. Збір анамнезу як етап психодіагностичного дослідження. Психодіагностичне дослідження та його етапи. Етап перероблення та інтерпретація інформації в психодіагностичному дослідженні. Діагностика готовності дитини до школи. Діагностика темпераменту, характеру та особистості. Запропонуйте опитувальники для дослідження структури особистості. Основні вимоги до психодіагностичного висновку. Проективна методика кольоровий тест Люшера. Проективна методика «Малюнок людини». Опитувальник 16PF Р. Кеттелла. Тест структури інтелекту Амтхауера. Методика прогресивні матриці Равена. Тест фрустраційних реакцій Розенцвейга. Діагностика соціального інтелекту, тест Гілфорда. Статистична і соціокультурна норми. Діагностика емоційного інтелекту, опитувальник М. Холла. Історія розвитку тестів інтелекту. Метод портретних виборів Л. Сонді. Діагностика адаптації дитини до шкільного колективу – соціометрія. Профорієнтаційні опитувальники Діагностика моторно-зорової координації дітей дошкільного віку. Діагностика тривожності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Методики діагностики тривоги, депресії та ПТСР.

Рекомендована література

1. Католик Г. Психодіагностика у презентаціях, таблицях, схемах: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 301 с.
2. Співак П., Османова А. Психодіагностика в клінічній психології. Київ : Університет «Україна», 2023. 228 с.
3. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики. Суми : Університетська книга, 2023. 440 с.
4. Кокун О. М., Лозінська Н. С., Пішко І. О. Збірник психодіагностичних методик для професійно-діагностичного відбору кандидатів на військову службу за контрактом у ЗСУ. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 74 с.
5. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / уклад.: Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Місце експериментальної психології в системі наук. Визначення експериментальної психології. Предмет і завдання експериментальної психології. Поняття про методологію, метод, методику. Система психологічних методів. Класифікація й методів психологічного дослідження (теоретичні, емпіричні, статистичні). Поняття змінної в психологічному дослідженні. Види змінних. Психологічні шкали (за С. Стівенсом). Основні характеристики шкал. Умови застосування шкал. Типологія експерименту: Експеримент “ex-post-facto”. Штучний експеримент. Генеральна сукупність і експериментальна вибірка. Репрезентативність вибірки. Експериментатор: його особистість і діяльність. Досліджуваний: його діяльність в експерименті. Особистість досліджуваного й ситуація психологічного експерименту. Артефакти в експериментальному дослідженні. Ефекти послідовності. Етичні принципи проведення дослідження. Характеристика етапів психологічного експерименту. Критерії надійності й валідності психологічного експерименту. Поняття про планування психологічного експерименту. Особливості обробки результатів експериментального дослідження в психології.

Рекомендована література

1. Бедан В.Б. Експериментальна психологія: практикум для студентів-психологів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2021. 89 с.
2. Колесніков О. В. Основи наукових досліджень – К. : Центр учбової літератури, 2021. – 144 с.
3. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. – К. : Центр учбової літератури, 2020. – 360 с.
4. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Основи науково-дослідної роботи : Навч. посібник — К. : Видавництво Ліра-К, 2020. — 336 с.

ПСИХОКОРЕКЦІЯ

Поняття про психологічну корекцію. Історія становлення психологічної корекції як окремого виду психологічної практики в структурі основних терапевтичних напрямків. Місце і роль психологічної корекції в сучасній психологічній науці і практиці: спільне та відмінне у психокорекції, психотерапії, психологічному консультуванні. Види психокорекції: за спрямованістю, за змістом, за формою роботи, за наявністю програм, за характером управління, за тривалістю. Принципи, цілі і завдання психокорекційної роботи. Вимоги до психолога, що здійснює психокорекцію. Теоретичні моделі психокорекційної практики. Поняття про психокорекційну ситуацію. Особливості складання та види психокорекційних програм. Основні принципи створення програм та їх різновиди. Моделі психокорекційних програм: загальні, типові, індивідуальні. Стандартизована та вільна програми. Структурні блоки психокорекційного комплексу: діагностичний, настановчий, корекційний, оцінка ефективності. Чинники, що визначають ефективність психокорекції.

Використання поведінкових методів з корекційною метою. Використання методів гри у психокорекційній роботі. Основні психологічні механізми корекційного впливу гри. Арт-терапія як засіб корекції особистісного розвитку. Арт-терапія, основні її напрямки. Використання проєктивного малюнку в системі психокорекційної роботи. Використання казок в психологічній корекції. Казкотерапія як метод психокорекції. Використання роботи з піском в психологічній корекції. Використання музики з корекційною метою. Психофізіологічні механізми музикотерапії. Основні напрями коректувальної дії музикотерапії. Метод бібліотерапії в психокорекційній роботі. Терапія мистецтвом. Сугестивні техніки: гіпноз, навіювання, аутотренінг. Катарсичні техніки. Релаксація. Психогімнастика. Проєктивні техніки. Методи корекції та розвитку уваги різних вікових груп.

Техніки встановлення і підтримки психокорекційного контакту. Індивідуальна психокорекція. Особливості індивідуальної психокорекції. Показання до індивідуальної психокорекції. Методи індивідуального психокорекційного впливу. Основні стадії індивідуальної психокорекції.

Групова психокорекція та її специфіка. Класифікація основних форм групової психокорекційної роботи. Загальна характеристика видів корекційних груп. Особливості групової динаміки в психокорекційних групах. Процеси, характерні для психокорекційних груп.

Теоретичні основи психодинамічного напрямку психокорекції. Психотехніка в класичному психоаналізі: основні стадії психоаналізу. Процедури психоаналізу: конфронтація, прояснення, інтерпретація, проробка. Метод вільних асоціацій. Тлумачення сновидінь. Інтерпретація. Аналіз опору. Аналіз переносу. Поняття про захисні механізми психіки. Концепції З. Фрейда, К. Юнга, А. Адлера та неофрейдистів. Техніка «Вільні асоціації». Техніка «Робота зі сновидіннями». Техніка «Аналіз трансферу (переносу)». Техніка «Аналіз опору». Техніка «Інтерпретація». Техніка «Робота із захистами». Когнітивний напрям у психокорекції. Екзистенціальний підхід у психокорекції. Логотерапія. Основні теоретичні положення про природу та потреби людини у логотерапії В. Франкла. Ціль, методи та послідовність роботи з клієнтом у межах логотерапії. Метод дефрефлексії, метод парадоксальної інтенції. Гуманістичний та клієнт-центрований напрям психокорекції. Тріада К. Роджерса: емпатія, конгруентність, безумовне позитивне прийняття. Мета й основні техніки: активне, емпатійне слухання (вербалізація, відображення почуттів), емоційний резонанс. Гештальт-терапія в психокорекційній роботі. Концептуальна база гештальт-терапії, джерела. Феноменологічний підхід як методологічна основа гештальт-терапії. Поведінковий підхід. Базові техніки поведінкового напрямку. Методика «негативного впливу». Методика «скіл-терапії». Методики, що ґрунтуються на принципах позитивного та негативного підкріплення. Когнітивний підхід. Модель когнітивно-орієнтованої психокорекції. Основні поняття: пастки, дилеми, перешкоди. Основні етапи роботи з клієнтом. Цілі психокорекції. Теоретичні положення концепції А.Бека. Цілі корекції у транзактному підході. Позиція психолога та очікування від клієнта, особливості психотехніки. Психотехніки в транзактному підході. Методи кататимно-імагінативної психотерапії в психокорекційній роботі. Використання тілесно-орієнтованих методів у психологічній корекції. Коригувальні можливості психодрами. Психологічна допомога дітям та дорослим засобами МАК.

Рекомендована література

1. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія: підруч. 3-ге вид., переробл. і доп. 2020. 272 с.
3. Панчук Н.П. Практикум з групової психотерапії: навчально-методичний посібник. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-

- Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 368 с.
URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7361>
4. Психокорекція та основи психотерапії: підручник / О.О. Прокоф'єва, О.В. Ковальова, Г.Б. Варіна. 3 видання, доповнене і перероблене. Запоріжжя: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2023. 474 с.
 5. Стельмах О.В. Основи психокорекції : конспект лекцій. Львів : ЛДУ БЖД, 2023. 120 с.
 6. Теорія та практика психокорекції особистості : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. / МОН України, Уманський держ. пед. у-нт імені Павла Тичини ; [голов. ред.: Сафін О. Д. ; редкол: Вахоцька І. О., Дудник О. А., Якимчук І. П.]. Умань, 2021. 152 с.
 7. Франкл В. Людина у пошуках справжнього сенсу. Харків: КСД, 2022. 160 с.
 8. Юрченко В.М., Гришук М.М., Мороз О.І. Системна сімейна психотерапія як практичний засіб роботи психологів системи освіти України // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2020. № 11. С.190-197
 9. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/>

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ

Психотерапія як форма психологічної допомоги. Визначення психотерапії, цілі і задачі. Особистість психотерапевта. Підготовка та навчання психотерапевтів. Помилки і зловживання в області психотерапії. Юридичні аспекти психотерапевтичної діяльності. Етичний кодекс психолога як нормативно правовий документ, що регулює психотерапевтичний процес. Особливості вирішення морально-етичних задач. Несвідоме і свідоме. Інстинкти і потяги. Структура особистості. Захисні механізми. Основні поняття адлеріанської психотерапії: почуття меншовартості, компенсація, стиль життя. Соціальний інтерес. Варіанти розвитку стилю життя, сеттінг . Основні елементи процесу психоаналізу: вільні асоціації; аналіз сновидінь; перенос; контрперенос. Основні технічні процедури: прояснення, конфронтація, інтерпретація, проробка трансферу. Супротив, його види і прояви. Психологічні особливості екзистенціальної психотерапії. Групи зустрічей К. Роджерса. Клієнт-центрована психотерапія та логотерапія. Дискурсивні особливості гуманістичної психотерапії. Психотерапія як процес взаємодії двох рівноправних суб'єктів. Загальні екзистенційні положення на яких базується екзистенційна психотерапія. Філософські джерела екзистенційної психотерапії. Головне завдання екзистенційного аналізу, феноменологічний аналіз структури буття. Особливості екзистенційної психотерапії. Логотерапія В.Франкла. Поняття когнітивно-поведінкової психотерапії. Основні методологічні і теоретичні постулати поведінкової психотерапії. Поведінковий аналіз: виявлення первинних подразників.

Сбір анамнеза. Підготовка до поведінкової терапії. Основні методи і техніки поведінкової психотерапії. Поняття гештальту та особливості його функціонування. Відмінності між гештальт-психологією та гештальт-терапією. Основоположник гештальт-підходу Ф. Перлз та його погляди на процес психотерапії. Основні механізми роботи гештальт-терапевтів.

Проблематика, з якою працюють в межах гештальт-терапії. Практична реалізація принципів цілісності та актуальності. Робота з емоціями в межах гештальт-терапії. Основні техніки гештальт-терапії: пустий стілець та ін. Поняття про групову модель психотерапії. Організація групової психотерапії: форми організації психотерапевтичних груп, критерії відбору учасників групової психотерапії; груповий контракт. Закони функціонування сімейних систем. Методологічні принципи системної психотерапії. Техніки роботи із сім'єю: циркулярне інтерв'ю, позитивна конотація.

Рекомендована література

1. Арнц А. Схема-терапія: модель роботи з частками. Львів: Галицька видавнича спілка, 2020. 264 с.
2. Оптимізація групової взаємодії в малих групах : посібник / П. П. Горностай, Л. Г. Чорна, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, Г. В. Циганенко ; за наук. ред. П. П. Горностая ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 126 с.
3. Психологічні ресурси взаємодії школи, сім'ї, громади : практичний посібник / за ред. Г. М. Бевз, М. С. Каніболоцької; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 106 с.
4. Цільмак О.М., Лефтеров В.О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 266 с. з іл.
5. Юрченко В. М., Грищук М. М., Мороз О. І. Системна сімейна психотерапія як практичний засіб роботи психологів системи освіти України // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2020. № С.190-197
6. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.

ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Природа і механізми порушень знакової діяльності мозку. Семантичні аспекти патопсихолінгвістики: специфіка мислення і мовлення при неврозах та психозах. Знакова природа маніпулювання здоровою свідомістю. Психосемантичні аспекти психотерапевтичного процесу. Загальна характеристика і наукові перспективи етнопсихолінгвістики, патопсихології мовлення. Семантична диференціація в професіографії, політології, соціальній комунікації. Психолінгвістика мовленнєвого впливу. Стратегія і тактика мовленнєвої поведінки. Мовленнєва діяльність і усному виступі, в переговорному процесі. Усне мовлення фахівця. Мовні аспекти психотерапевтичного процесу. Психотерапевтичне висловлювання, як інструмент впливу. Методи дослідження психотерапевтичного висловлювання. Парадигмальні особливості мовленнєвої поведінки психолога. Порівняльний аналіз висловлювань, спрямованих до клієнта. Семантика висловлювань ведучого тренінгової групи. Вітчизняний та англо-американський психотерапевтичний дискурс: ціннісно-смісловне наповнення. Дискурсивний аналіз. Дискурс. Важливість перебування психолога і клієнта в одному дискурсивному полі. Наративна психологія. Персональний наратив. Семантика особистісних змістів у персональному наративі. Імаго – значення, ролі та місце в персональному наративі. Методи дослідження персонального наративу клієнта. Методи аналізу і самоаналізу ефективності психоконсультаційної сесії. Типові комунікативні помилки: некоректний вибір консультаційного дискурсу, невдале використання темпу, тембру та тональності мовлення тощо. Способи профілактики та корекції комунікативних помилок у роботі психолога-консультанта. Умови ефективності публічного виступу. Повідомлення як складова комунікативного процесу – зміст, загальні вимоги. Аудиторія (слухач, реципієнт інформації) – різні характеристики залежно від здатності до сприймання матеріалу. Бар'єри комунікативного процесу (бар'єри розуміння, бар'єри соціально-культурного плану, бар'єри взаємин) та способи їх подолання. Штучні бар'єри на шляху до розуміння між психологом та клієнтами.

Рекомендована література

1. Байєр, О. (2020). Обґрунтована теорія як метод роботи з текстом. *Наративна психологія: теорія, емпірика, практика*, 4–8.
2. Засекіна, Л. В. (2021). Мова як когнітивно-дискурсивна психомеханіка свідомості. *Психологічні перспективи*. Вип. 23, 112–126.
3. Калмиков, Г. В. (2014). Психолінгводидактичні принципи підготовки психологів до здійснення професійно-мовленнєвої діяльності. *East European Journal of Psycholinguistics*. № 1, 58–66.
4. Чепелева, Н. & Рудницька, С. (2019). Дискурсивні технології особистості, що самопроектується. *Психолінгвістика*, 25 (1), 363–383.
5. Василюк, О. (2021). Автобіографічний наратив як діагностичний інструментарій під час дослідженні травматичної пам'яті. *East European Journal of Psycholinguistics*, 1, 201–208.